

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn, wat betreft de continuïteit van de dienstverlening van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn in geval van staking

Principiële goedkeuring

Samenvatting

Het voorontwerp van decreet beoogt om in een aangepast vervoersaanbod inzake het gemeenschappelijk stads- en streekvervoer te voorzien dat aangeboden wordt door de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn in geval van staking en dit op basis van de beschikbare personeelsleden.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD

Dit voorontwerp van decreet heeft betrekking op het beleidsveld gemeenschappelijk vervoer, namelijk het gemeenschappelijk stads- en streekvervoer vermeld in artikel 6, §1, X, 8° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De Inspectie van Financiën verleende een gunstig advies op 23/11/2020. Er is geen Begrotingsakkoord vereist.

Het wetgevingstechnisch en taaladvies 2020/390 werd verwerkt in het ontwerpbesluit.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het voorontwerp van decreet beoogt om in een aangepast vervoersaanbod inzake het gemeenschappelijk stads- en streekvervoer te voorzien dat aangeboden wordt door de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn in geval van staking en dit op basis van de beschikbare personeelsleden. De wet van 29 november 2017 betreffende de continuïteit van de dienstverlening inzake het personenvervoer per spoor in geval van staking (hierna: wet van 29 november 2017), diende hiervoor als voorbeeld. Het ontwerp beoogt de continuïteit van de dienstverlening te verbeteren in geval van staking. Het ligt in het verlengde van de onderhandelingen die daarover hebben plaatsgevonden tussen De Lijn en de representatieve vakorganisaties, zonder dat die evenwel tot een resultaat hebben geleid.

Het voorontwerp geeft uitvoering aan resolutie nr. 894 van het Vlaams Parlement van 16 november 2016. Daarin vroegen de Parlementsleden onder punt 10° de Vlaamse Regering om bij het opstellen van de beheersovereenkomst 2017-2020 met de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn een gegarandeerde dienstverlening uit te werken.¹

In die beheersovereenkomst 2017-2020 werd in dit verband de volgende afspraak gemaakt:

"Van de interne operator voor het kern- en aanvullende net wordt, naast de stiptheid, uiteraard een zo groot mogelijke betrouwbaarheid van de dienstverlening verwacht en dit 365 dagen per jaar. Niet-gereden ritten worden dan ook ten allen tijde tot een minimum beperkt.

De Lijn werkt daarom elke dag aan een betrouwbare dienstverlening. Dit houdt in dat de vervoermaatschappij de ondersteunende processen die leiden tot beschikbaarheid van personeel en van voertuigen, optimaal uitvoert. In geval van overmacht, door staking of andere oorzaken, organiseert De Lijn zich zo dat, via de gerichte inzet van beschikbaar personeel, prioritaire lijnen maximaal kunnen bediend blijven."

Het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2019-2024 voorziet in dat verband verder:

"Een betere dienstverlening betekent ook een zekere dienstverlening. Daarom zetten we een stap verder op het vlak van een gegarandeerde dienstverlening. De regering zal De Lijn opdragen om - na overleg met sociale partners - verdere stappen te zetten m.b.t. het aanbieden van gegarandeerde dienstverlening. Bij gebreke aan resultaten binnen de termijn van zes maanden, zal de regering het initiatief nemen om voormelde doelstelling alsnog te realiseren."

Minister van Mobiliteit Lydia Peeters heeft op 8 januari 2020 de officiële brief gestuurd om de in het regeerakkoord vermelde periode van 6 maanden te laten starten. In die planning werd ook rekening gehouden met de sociale verkiezingen bij De Lijn die aanvankelijk in mei van dit jaar voorzien waren.

Omwille van de coronamaatregelen werden de sociale verkiezingen uitgesteld naar het najaar. Op 8 juli 2020 verklaarde de minister in het Vlaams Parlement dat het niet zeer gepast is om juist nu onmiddellijk werk te maken van die gegarandeerde dienstverlening. Ze waardeerde de inzet van het personeel van De Lijn om tijdens de coronaperiode paraat te staan om de essentiële verplaatsingen te blijven mogelijk maken. Ze wil het sociaal

¹ Parl.St. VI. Parl. 2016-17, 894/4.

overleg alle kansen kan benutten en dat De Lijn straks zelf met een voorstel inzake gegarandeerde dienstverlening komt, het liefst van al tegen eind 2020.

Via bijgaand voorontwerp van decreet wil de Vlaamse Regering haar engagement nakomen om na afloop van die (uitgestelde) 6 maanden zelf invulling te geven aan het concept continue dienstverlening. Hiervoor ging ze te rade bij wat er op dat vlak in 2017 bij de NMBS werd geregeld en sinds 2018 al enkele keren succesvol werd toegepast. Die regeling slaagt erin om de rechten van de reiziger op mobiliteit en een menswaardig leven te verzoenen met het stakingsrecht en het recht op werk, op een manier die de toets door het Grondwettelijk Hof heeft doorstaan.

De regeling die daarvoor is uitgewerkt gaat minder ver dan het opleggen van een minimumdienstverlening en de mogelijkheid om daarvoor personeel op te vorderen. Ze hanteert het principe van de continuïteit van de dienstverlening. Die wordt gerealiseerd door de diensten van de werkwilligen zo te organiseren dat er voor zoveel mogelijk reizigers nog een bruikbaar aanbod kan uitgewerkt worden.

Bij recente stakingen werd trouwens al een voorzichtige poging gedaan om op die manier te werken, met dien verstande dat de nooddienstregeling maar de dag zelf werd opgemaakt op basis van de mensen die zich als werkwillig aanmeldden. Er werd dus nog niet gewerkt met een vooraanmelding of -afmelding, waardoor de diensten ook niet vooraf aan de reizigers konden meegedeeld worden.

Het huidige voorontwerp van decreet faciliteert de Vlaamse Vervoermaatschappij om deze doelstellingen wel te bereiken.

2. Krachtlijnen van het decreet

Het voorontwerp van decreet heeft tot doel om het verstrekken van een aangepast vervoersaanbod mogelijk te maken, rekening houdend met de beschikbare personeelsleden die op vrijwillige basis ervoor hebben gekozen om niet deel te nemen aan de staking, binnen een openbare dienst die van primordiaal belang is, zoals het personenvervoer dat aangeboden wordt door De Lijn.

Het voorontwerp legt daartoe een minimale stakingsaanzeggingstermijn van acht werkdagen vast voor alle syndicale organisaties die deelnemen aan de procedure van aanzegging en overleg naar aanleiding van conflicten overeenkomstig de collectieve arbeidsovereenkomsten gesloten binnen het bevoegde paritair comité waartoe de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn behoort.

Door te vereisen dat de essentiële beroepscategorieën hun intentie om al dan niet te staken 72 uur voor het begin van de staking moeten meedelen, wordt gegarandeerd dat de Vlaamse Vervoermaatschappij tijdig kan kennis nemen van het aantal en de hoedanigheid van de personen die niet aan de staking zullen deelnemen en kan op basis van één van de voorafgaandelijk vastgelegde vervoersplannen een aangepast vervoersaanbod aan de gebruikers worden aangeboden.

Vrijwilligers of m.a.w. personen die vrijwillig niet deelnemen aan de aangekondigde staking zullen voor de dienstverlening instaan.

Elk personeelslid dat deel uitmaakt van een operationele beroepscategorie die als essentieel voor de dienstverlening wordt beschouwd, zal voorafgaand aan de staking een intentieverklaring moeten afleggen.

Rekening houdend met de beschikbare personeelsleden zal op die manier door de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn worden voorzien in het best mogelijke vervoersaanbod dat ten laatste 24u voor de staking wordt medegedeeld aan het publiek.

Op die manier kan een dienstverlening, rekening houdende met de beschikbare effectieven (d.i. de niet-stakende personeelsleden) worden georganiseerd, waarbij een aangepast vervoersaanbod op basis van één van de voorafgaandelijk vastgelegde vervoersplannen aan de gebruikers wordt aangeboden.

Het stakingsrecht wordt niet ter discussie gesteld. Dit recht belet ook niet dat er maatregelen worden genomen opdat elke gebruiker zich zo probleemloos mogelijk kan verplaatsen, onder andere naar het werk of school, wanneer stakingen de openbare dienstverlening van het openbaar stads- en streekvervoer in het gedrang brengen.

Dit voorontwerp van decreet is bovendien gebaseerd op het algemeen rechtsbeginsel inzake de continuïteit van de openbare dienst. Dit houdt in dat een openbare dienst, zoals het openbaar stads- en streekvervoer, continu, regelmatig en zonder onderbreking, moet kunnen worden georganiseerd. Vanuit deze optiek van continuïteit, en zonder afbreuk te doen aan het stakingsrecht, beoogt dit voorontwerp van decreet de Vlaamse Vervoermaatschappij – De Lijn de nodige middelen te geven om de gebruikers de best mogelijke dienstverlening aan te bieden bij stakingen. Rekening houdende met de beschikbare personeelsleden, kan deze dienstverlening dan zo adequaat mogelijk georganiseerd worden.

Aldus kan op grond van het voorontwerp van decreet een dienstverlening, rekening houdende met de beschikbare effectieven (d.i. de niet-stakende personeelsleden) worden georganiseerd, waarbij een aangepast vervoersaanbod op basis van één van de voorafgaandelijk vastgelegde vervoersplannen aan de gebruikers wordt aangeboden.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Hiervoor kan worden verwezen naar de toelichting bij de artikelen in de Memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorliggende voorontwerp van decreet heeft geen budgettaire impact. De compensatie inzake de openbare dienstverplichting toegekend aan De Lijn wordt immers niet gewijzigd door dit voorontwerp.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

1 personeel: het voorontwerp van decreet heeft geen invloed op het personeel van de lokale besturen;

2 werkingsuitgaven: het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op de lopende uitgaven van de lokale besturen;

3 investeringen en schulden: het voorontwerp van decreet veroorzaakt geen bijkomende investeringen;

4 ontvangsten: het voorontwerp van decreet brengt geen wijziging met zich mee in de ontvangsten van de lokale besturen;

5 conclusie: het voorontwerp van decreet heeft geen weerslag op de lokale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Het voorontwerp van decreet zal voor advies worden voorgelegd aan de Mobiliteitsraad Vlaanderen en vervolgens aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn, wat betreft de continuïteit van de dienstverlening van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn in geval van staking;

2° de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken:

2.1. te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Mobiliteitsraad van Vlaanderen (MORA);

2.2. te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Lydia PEETERS

Bijlagen:

- het goed te keuren voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 31 juli 1990 betreffende het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn, wat betreft de continuïteit van de dienstverlening van de Vlaamse Vervoermaatschappij - De Lijn in geval van staking;
- het advies van de Inspectie van Financiën van 23/11/2020.